

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΗ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΕΡΕΥΝΑ

**ΒΑΘΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ
ΤΟΥ Ν. ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
(ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑ ΤΟΥ 2007)**

ΈΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΞΕΝΑΓΩΝ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2007

Ιστορικό Συνεργασίας Σωματείων Ξεναγών - ΕΚΚΕ

Θεωρώντας ότι η ενεργός παρέμβαση στα καίρια και ευαίσθητα θέματα που άπτονται της περιβαλλοντικής υποβάθμισης είναι υποχρέωση κάθε υπεύθυνου πολίτη και εκτιμώντας παράλληλα ότι η καθαριότητα των αρχαιολογικών χώρων και των διαδρομών που οδηγούν σε αυτούς είναι ένα βασικό πρόβλημα, αποδεχτήκαμε την πρόσκληση συνεργασίας εκ μέρους του Σωματείου Διπλωματούχων Ξεναγών Αθήνας (ΣΔΞΑ). Πραγματοποιήθηκε έτσι η πρώτη έρευνα του 1997 για το βαθμό καθαριότητας των αρχαιολογικών χώρων και των διαδρομών του «Κλασικού Γύρου» όπου διερευνήθηκαν οι γνώμες των ξεναγών της Αθήνας. Από τη δημοσιότητα που δόθηκε στα αποτελέσματα της έρευνας του 1997 οδηγηθήκαμε, σχεδόν υποχρεωτικά, σε επανάληψη προκειμένου να έχουμε συγκριτικά αποτελέσματα καθώς και σε γενίκευση της συνεργασίας με Σωματεία - Συνδέσμους ξεναγών με στόχο να δοθεί μια συνολική αλλά και διαχρονική εικόνα του προβλήματος για την Ελλάδα. Οι συνεργασίες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν είναι οι εξής:

1. Με το Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών Αθήνας (για τον «Κλασικό Γύρο»), το 1997, 2001, 2003, 2005 και 2007.
2. Με το Σύνδεσμο Ξεναγών Θεσσαλονίκης (για την Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα) το 2002, 2003, 2005 και 2007.
3. Με το Σωματείο Επαγγελματιών Ξεναγών Κρήτης και Σαντορίνης (για την Κρήτη) το 2002, 2003 και 2007.
4. Με το Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών Δωδεκανήσου (για Ρόδο, Κω, Σύμη, Πάτμο, Νίσυρο και Τήλο) το 2003, 2005 και 2007.
5. Με την Ένωση Διπλωματούχων Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδος το 2003, 2005 και 2007.

Τα αποτελέσματα των ερευνών ανακοινώνονται πρώτα στους αρμόδιους φορείς (Υπ. Πολιτισμού, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Περιφέρειες κλπ) με e-mail και κατόπιν στον ημερήσιο τύπο της Αθήνας καθώς και στον τοπικό τύπο των περιοχών που αφορά η εκάστοτε έρευνα.

Η συνεργασία με τα συλλογικά όργανα των ξεναγών ελπίζουμε ότι θα συνεχιστεί. Οι έρευνες είναι μη χρηματοδοτούμενες και εντάσσονται μέσα στο ευρύτερο πρόγραμμα: **«Συλλογή, Οργάνωση και Διάχυση Περιβαλλοντικής Πληροφόρησης»** της Ομάδας Περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας (ΙΑΑΚ) του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ).

Τα **αποτελέσματα - συμπεράσματα** των ερευνών είναι διαθέσιμα προς ανάγνωση ή αντιγραφή από την ιστοσελίδα της Ομάδας Περιβάλλοντος ΙΑΑΚ/ΕΚΚΕ (www.ekke.gr/estia) στην κατηγορία **«Ξεναγοί»**.

Ταυτότητα της Έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2007 και αποτελεί επαναληπτική της αντίστοιχης έρευνας του 2005. Στην επεξεργασία της παρούσας έρευνας έγινε συγκριτική ανάλυση με τα ευρήματα της έρευνας του 2005.

Από την Ομάδα Περιβάλλοντος του ΙΑΑΚ/ΕΚΚΕ συμμετείχαν στην έρευνα οι:

- Θεοδωρόπουλος Κώστας, Οικονομολόγος.
- Κουμαλάτσου Ελευθερία, MSc. Κοινωνιολόγος.
- Παναγιωτόπουλος Ανδρέας, MSc. Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.
- Τσακίρης Κώστας, Οικονομολόγος - Περιφερειολόγος, Υπεύθυνος Ομάδας Περιβάλλοντος ΙΑΑΚ/ΕΚΚΕ

Παράλληλα θέλουμε να τονίσουμε την άψογη συνεργασία που είχαμε τόσο με το τωρινό, όσο και με τα προηγούμενα ΔΣ της Ένωσης Διπλωματούχων Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδος καθώς και της Επιτροπής Περιβάλλοντος και την συνεισφορά τους στην επιτυχή διεξαγωγή της έρευνας.

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
Ινστιτούτο Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας
Ομάδα Περιβάλλοντος
Μεσογείων 14-18 Τ.Κ.: 115 27
Τηλ: 210-7491 715&716, Φαξ: 210-7489 143
email: ktsaki@ekke.gr, www.ekke.gr/estia

Αντί Προλόγου

Η Ένωση Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδος ευχαριστεί τους συναδέλφους ξεναγούς που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση συμμετοχής στην έρευνα με την συμπλήρωση των αντίστοιχων ερωτηματολογίων και εκφράζει την ευχή ότι σε επόμενη παρόμοια προσπάθεια η συμμετοχή των Επτανησίων ξεναγών να είναι καθολική.

Από την έρευνα προέκυψε μια σχετικά καλή εικόνα (κυρίως σε σύγκριση με άλλες περιοχές) βαθμού καθαριότητας των αρχαιολογικών χώρων και διαδρομών, όμως τα προβλήματα εξακολουθούν να υπάρχουν και η κατάσταση επιδέχεται περαιτέρω βελτίωσης προς το κοινό συμφέρον όλων μας.

Ευελπιστούμε πως η συνεργασία μας με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) και τους ξεναγούς άλλων περιοχών θα αποδώσει καρπούς.

Εμείς οι ίδιοι θα συνεχίσουμε την προσπάθεια για την βελτίωση των συνθηκών στα τουριστικά αξιοθέατα της περιοχής μας και την προστασία του περιβάλλοντος στα Επτάνησα και στην Δυτική Ελλάδα.

Για την Ένωση Διπλωματούχων Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδος:

Η Πρόεδρος ΔΣ
Ελισάβετ Σαββάτη

Ο Γ. Γραμματέας
Πρόδρομος Μποστανόγλου

Ένωση Διπλωματούχων Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής
Ελλάδος

Τ.Κ. 49 100 - Τ.Θ. 324

Τηλ: 26610 97870 Fax: 26610 97870

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
I. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	5
II. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΞΕΝΑΓΩΝ	6
III. ΒΑΘΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ	7
<i>A. Ανάλυση Γενικών Αποτελεσμάτων</i>	7
<i>B. Αξιολόγηση κατά Βαθμό Καθαριότητας Αρχαιολογικών Χώρων - Διαδρομών</i>	12
<i>Γ. Κατανομή Γνωμών των Διαδρομών κατά Νομό</i>	22
IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	24

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ίδια η φύση και η θέση του επαγγέλματος του ξεναγού τον καθιστά, εκτός από παρατηρητή, καθημερινό αποδέκτη παραπόνων και πάσης φύσεως αρνητικών σχολίων εκ μέρους των τουριστών - επισκεπτών των αρχαιολογικών χώρων, αλλά και των εμπλεκομένων με τον τουρισμό καταστηματάρχων, ξενοδόχων κλπ, καθιστώντας τον «πληροφοριοδότη-κλειδί», επί του συγκεκριμένου θέματος.

Τα παράπονα και τα αρνητικά σχόλια που διατυπώνονται αφορούν την καθαριότητα τόσο του οικιστικού όσο και του φυσικού περιβάλλοντος, το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών και την γενικότερη έλλειψη φροντίδας, την αμέλεια και ανευθυνότητα που χαρακτηρίζει, κατά κανόνα, τη στάση δημόσιων φορέων και ιδιωτών έναντι των ζωτικής σημασίας περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Τα εν πολλοίς κοινά χαρακτηριστικά της κατάστασης, όπως προέκυψαν από τα αποτελέσματα των ερευνών από τους ξεναγούς των Σωματείων Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Κρήτης και σε μικρότερο βαθμό των Δωδεκανήσων επιβεβαιώνουν το μέγεθος και την οξύτητα του προβλήματος και επιβάλλουν άμεσα μέτρα αντιμετώπισής του.

Η πρόσφατη έρευνα των ξεναγών της Κέρκυρας εμφανίζει πολύ μετριασμένα τα αντίστοιχα προβλήματα, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν εντοπίζονται και εδώ δυσλειτουργίες και αρνητικές καταστάσεις, οι οποίες επιδέχονται βελτιωτικών παρεμβάσεων και περαιτέρω καλυτέρευση της συνολικής εικόνας.

Φυσικά, το βάρος των ευθυνών κατανέμεται ισόρροπα αφενός στην συμπεριφορά των δημοτών (ίσως και των επισκεπτών) οι οποίοι είναι δημιουργοί αυτής της κατάστασης και αφετέρου στους αρμόδιους Φορείς (Υπ. Πολιτισμού για τους αρχαιολογικούς χώρους και Τοπική Αυτοδιοίκηση για τις διαδρομές).

Συμβολή στη δρομολόγηση λύσεων για την, εν γένει, απαράδεκτη αυτή κατάσταση φιλοδοξεί ν' αποτελέσει η σειρά συνεργασιών - ερευνών της Ομάδας Περιβάλλοντος ΙΑΑΚ/ΕΚΚΕ με τα Σωματεία των ξεναγών, ως ένα βήμα ενεργού παρέμβασης στα κρίσιμα σημεία προβλήματα περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

I. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για τη διεξαγωγή της έρευνας των ξεναγών της Κέρκυρας χρησιμοποιήθηκε ως βάση το ερωτηματολόγιο που κατέστρωσαν σε συνεργασία η Ομάδα Περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών και η Ένωση Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδος.

Στην παρούσα επαναληπτική έρευνα του 2007, συμπληρώθηκαν 18 ερωτηματολόγια ενώ το 2005 είχαν συμπληρωθεί 31 ερωτηματολόγια. Λαμβάνοντας υπόψη, τον αριθμό των ενεργών ξεναγών της Κέρκυρας που ανέρχεται περίπου σε 55 άτομα, το ποσοστό των ατόμων που απάντησαν (57,4% το 2005 και 33,3% το 2007) θεωρείται ικανοποιητικό και εξασφαλίζει την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, αν και το 2007 ο αριθμός των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων είναι μειωμένος. Εξάλλου, οι ξεναγοί που απάντησαν είναι κατά τεκμήριο οι πλέον δραστηριοποιημένοι με βασικό κριτήριο την συμμετοχή τους στις συλλογικές διαδικασίες του Σωματείου τους.

Το ερωτηματολόγιο διαρθρώνεται σε δύο βασικά σκέλη:

α) Ατομικά στοιχεία ξεναγού.

β) Βαθμός καθαριότητας Αρχαιολογικών Χώρων - Διαδρομών

Στο α σκέλος ζητούνται τα βασικά δημογραφικά-κοινωνικά χαρακτηριστικά των ξεναγών που περιλαμβάνουν τις εξής παραμέτρους:

α) Φύλο, β) Ηλικία, γ) Οικογενειακή κατάσταση, δ) Αριθμός παιδιών, ε) Χρησιμοποιούμενες επαγγελματικά ξένες γλώσσες (1^η, 2^η, 3^η), στ) Τυχόν πτυχίο Ανωτάτης ή Ανωτέρας Σχολής (εκτός της Σχολής Ξεναγών), ζ) Χρόνια εξάσκησης του επαγγέλματος.

Στο β σκέλος ζητείται η βαθμολόγηση της καθαριότητας 12 συγκεκριμένων διαδρομών και 6 αρχαιολογικών και μη χώρων εκ μέρους των ξεναγών, βάσει 5βάθμιας κλίμακας, που περιλαμβάνει τους εξής κωδικούς χαρακτηρισμούς:

- 1= Πολύ καθαρός χώρος (τέλειος)
2= Καθαρός χώρος (αποδεκτός)
3= Μέτριος
4= Βρώμικος χώρος
5= Πολύ βρώμικος χώρος (ντροπή-αίσχος)

Η επιλογή των διαδρομών και αρχαιολογικών χώρων που περιλαμβάνει το ερωτηματολόγιο έγινε βάσει του ότι τα συγκεκριμένα δρομολόγια είναι αυτά που ακολουθούνται συχνότερα απ' οποιαδήποτε άλλα στις τουριστικές περιηγήσεις σε ολόκληρη την Κέρκυρα καθώς και οι αντίστοιχοι χώροι είναι οι συχνότερα επισκέψιμοι.

Τέλος, οι ερωτώμενοι είχαν την δυνατότητα να διατυπώσουν οποιοδήποτε πρόσθετο σχόλιο που σχετίζεται με το θέμα σε ελεύθερο χώρο στο τέλος του ερωτηματολογίου.

II. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΞΕΝΑΓΩΝ

Τα δημογραφικά και κοινωνικά στοιχεία των ξεναγών της Κέρκυρας, όπως αποτυπώνονται στην επιτόπια έρευνα του 2005 και στην επαναληπτική έρευνα του 2007, παρουσιάζουν την εξής εικόνα:

α) Φύλο: Το 2005 από τους 31 ερωτηθέντες, η μεγάλη πλειονότητα (87,1%) είναι γυναίκες και μόλις το 12,9% είναι άνδρες, ενώ το 2007 από τους 18 ερωτηθέντες το 83,3% είναι γυναίκες και το 16,7% είναι άντρες, κάτι που συμβαίνει και στους ξεναγούς Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Κρήτης.

β) Ηλικία: Στην ηλικιακή ομάδα 30-49 ετών παρατηρείται η μεγαλύτερη συγκέντρωση ξεναγών τόσο το 2005 όσο και το 2007 με ποσοστά 51,7% και 75,0% αντιστοίχως και ακολουθούν οι μεγαλύτεροι σε ηλικία (50 ετών και πάνω) με ποσοστό 38,9%, το 2005 και 25,0% το 2007.

γ) Οικογενειακή κατάσταση: Το 2005 το 63,3% των απαντησάντων ξεναγών είναι έγγαμοι και το 16,7% άγαμοι, ενώ το 20,0% είναι διαζευγμένοι/ες και χήροι/ες. Αντιστοίχως, το 2007 το 52,9% των απαντησάντων ξεναγών είναι έγγαμοι και το 17,6% άγαμοι, ενώ το 29,4% είναι διαζευγμένοι/ες και χήροι/ες, ποσοστό υψηλότερο έναντι του αντίστοιχου στον γενικό πληθυσμό.

δ) Αριθμός παιδιών: Το 2005, το 65,0% των απαντησάντων που είναι γονείς έχει 2 παιδιά και το 30,0% έχει 1 παιδί. Το 2007 το 33,3% των απαντησάντων που είναι γονείς έχει 2 παιδιά και το 50,0% έχει 1 παιδί.

ε) Ξένες γλώσσες: Έγινε καταγραφή έως και τριών ξένων γλωσσών που χρησιμοποιούνται από κάθε ξεναγό στην άσκηση του επαγγέλματός του, ιεραρχημένες κατά συχνότητα χρήσης και επάρκεια γνώσης.

Όπως και στους ξεναγούς άλλων περιοχών, πρώτη χρησιμοποιούμενη επαγγελματικά γλώσσα από τους ξεναγούς της Κέρκυρας είναι τα Αγγλικά τόσο με συνολικό ποσοστό χρήσης (πρώτη, δεύτερη και τρίτη γλώσσα) 71,0% των απαντησάντων ξεναγών το 2005 και 72,2% το 2007. Δεύτερη, σε συνολική συχνότητα χρήσης, γλώσσα είναι τα Γερμανικά με ποσοστά 38,7% το 2005 και 44,4% το 2007.

Τα Γαλλικά με συνολική χρήση από το 32,3% των ξεναγών το 2005 και 16,7% το 2007 και τα Ιταλικά με 29,0% το 2005 και 5,6% το 2007 είναι οι γλώσσες που έπονται σε συχνότητα χρήσης, ενώ σε μικρά ποσοστά κυμαίνεται η χρήση άλλων γλωσσών, όπως Ισπανικά, Ολλανδικά και Αραβικά.

στ) Κατοχή άλλου πτυχίου: Το 2005 πλην του πτυχίου της Σχολής Ξεναγών, το οποίο κατέχουν όλοι οι ερωτηθέντες, το 24,1% εξ αυτών διαθέτει και άλλο πτυχίο Ανωτάτης ή Ανωτέρας Σχολής, ενώ το 2007 το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 35,3% των απαντησάντων. Τα ποσοστά αυτό είναι χαμηλότερα από τα αντίστοιχα των Θεσσαλονικέων και Αθηναίων ξεναγών, όπου το φαινόμενο της κατοχής και άλλου πτυχίου είναι περισσότερο συνηθισμένο.

ζ) Χρόνια άσκησης του επαγγέλματος: Το 2005 μεγαλύτερο ποσοστό των απαντησάντων ασκεί το επάγγελμα άνω των 10 ετών. Συγκεκριμένα το 36,7% ασκεί το επάγγελμα από 11 έως και 20 έτη και το 26,7% πάνω από 21 έτη, ενώ το 16,7% ασκεί το επάγγελμα του ξεναγού από 6 έως και 10 έτη και το 20,0% από 1 έως και 5 έτη. Το 2007 και πάλι το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντησάντων ασκεί το επάγγελμα άνω των 10 ετών και

συγκεκριμένα το 41,2% από 11 έως και 20 έτη και το 23,5% πάνω από 21 έτη, ενώ το 29,4% ασκεί το επάγγελμα του ξεναγού από 6 έως και 10 έτη και το 5,9% από 1 έως και 5 έτη.

Παρά τις επιμέρους διαφορές, παρατηρείται μεγάλη διασπορά γεγονόσ που εξασφαλίζει την αξιοπιστία και εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

III. ΒΑΘΜΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

A. Ανάλυση Γενικών Αποτελεσμάτων

Μια πρώτη επεξεργασία (απλές κατανομές, επί τοις εκατό) των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο, όσον αφορά τον βαθμό καθαριότητας, μεταξύ των διαδρομών και των αρχαιολογικών χώρων παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί, όπου «α» και «β» τα αποτελέσματα για το 2007 και 2005 αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Βαθμός Καθαριότητας Αρχαιολογικών Χώρων και Διαδρομών 2005-2007

Α/Α	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ		Βαθμός Καθαριότητας*				
			1	2	3	4	5
1α	Διαδρομή	Παλιοκαστρίτσα - Κασσιώπη	-	11,1	83,3	5,6	-
1β	Διαδρομή	Παλιοκαστρίτσα - Κασσιώπη	-	13,8	58,6	20,7	6,9
2α	Χώρος	Μονής Παλιοκαστρίτσας	17,6	41,2	35,3	5,9	-
2β	Χώρος	Μονής Παλιοκαστρίτσας	3,4	79,3	10,3	-	6,9
3α	Διαδρομή	Αχίλλειο - Κανόνι - Πόλη	-	25,0	56,3	18,8	-
3β	Διαδρομή	Αχίλλειο - Κανόνι - Πόλη	3,3	23,3	30,0	36,7	6,7
4α	Αρχ. Χώρος	Αχιλλείου	17,6	52,9	29,4	-	-
4β	Αρχ. Χώρος	Αχιλλείου	23,3	63,3	10,0	-	3,3
5α	Αρχ. Χώρος	Παλαιόπολης - Μουσείου Μον Ρεπό	41,2	47,1	11,8	-	-
5β	Αρχ. Χώρος	Παλαιόπολης - Μουσείου Μον Ρεπό	36,7	53,3	6,7	-	3,3
6α	Χώρος	Εκκλησία Αγ. Σπυρίδωνος	41,2	52,9	5,9	-	-
6β	Χώρος	Εκκλησία Αγ. Σπυρίδωνος	66,7	30,0	-	-	3,3
7α	Χώρος	Ασιατικού Μουσείου	68,8	25,0	6,3	-	-
7β	Χώρος	Ασιατικού Μουσείου	80,0	13,3	3,3	-	3,3
8α	Χώρος	Αρχαιολογικού Μουσείου	52,9	29,4	17,6	-	-
8β	Χώρος	Αρχαιολογικού Μουσείου	76,7	16,7	3,3	-	3,3
9α	Αρχ. Χώρος	Παλαιού Φρουρίου	-	25,0	68,8	6,3	-
9β	Αρχ. Χώρος	Παλαιού Φρουρίου	-	46,7	46,7	6,7	-
10α	Αρχ. Χώρος	Νέου Φρουρίου	-	43,8	56,3	-	-
10β	Αρχ. Χώρος	Νέου Φρουρίου	7,1	57,1	28,6	7,1	-
11α	Χώρος	Μονή Αντιβουινιώτισσας	35,3	52,9	11,8	-	-
11β	Χώρος	Μονή Αντιβουινιώτισσας	72,4	20,7	6,9	-	-
12α	Διαδρομή	Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλομός - Μεσσογγή	-	6,3	68,8	12,5	12,5
12β	Διαδρομή	Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλομός - Μεσσογγή	-	13,8	20,7	41,4	24,1
13α	Διαδρομή	Δωδώνη - Ιωάννινα	6,7	46,7	33,3	13,3	-
13β	Διαδρομή	Δωδώνη - Ιωάννινα	4,0	24,0	68,0	4,0	-
14α	Αρχ. Χώρος	Δωδώνης	21,4	64,3	14,3	-	-
14β	Αρχ. Χώρος	Δωδώνης	10,7	50,0	32,1	7,1	-
15α	Διαδρομή	Νικόπολη - Κασσιόπεια	9,1	27,3	54,5	9,1	-
15β	Διαδρομή	Νικόπολη - Κασσιόπεια	8,0	24,0	52,0	16,0	-
16α	Αρχ. Χώρος	Νικόπολης	18,2	45,5	36,4	-	-
16β	Αρχ. Χώρος	Νικόπολης	4,2	20,8	50,0	25,0	-
17α	Διαδρομή	Μέτσοβο - Μετέωρα	9,1	27,3	45,5	9,1	9,1
17β	Διαδρομή	Μέτσοβο - Μετέωρα	16,7	16,7	62,5	4,2	-

18α	Μοναστήρια Μετεώρων	50,0	40,0	10,0	-	-
18β	Μοναστήρια Μετεώρων	28,6	46,4	21,4	3,6	-
Σα	Συνολικός Μέσος Όρος Αρχαιολογικών Χώρων και Διαδρομών 2007	21,6	36,9	35,9	4,5	1,2
Σβ	Συνολικός Μέσος Όρος Αρχαιολογικών Χώρων και Διαδρομών 2005	24,5	34,1	28,4	9,6	3,4

* 1= Πολύ καθαρός χώρος, 2= Καθαρός χώρος, 3= Μέτριος, 4= Βρώμικος χώρος, 5= Πολύ βρώμικος χώρος

Επί του συνόλου διαδρομών και αρχαιολογικών χώρων τα ποσοστά κατά βαθμό καθαριότητας, τα οποία προκύπτουν ως μέσος όρος του συνόλου των επί μέρους απαντήσεων που αφορούν ξεχωριστά κάθε διαδρομή και κάθε αρχαιολογικό χώρο, διαμορφώνονται ως εξής:

Το 2005, το 24,5% των απαντήσεων χαρακτηρίζει τους χώρους ως «πολύ καθαρούς», το 34,1% ως «καθαρούς», το 28,4% ως «μέτριους», το 9,6% ως «βρώμικους» και το 3,4% ως «πολύ βρώμικους». Το 2007, το 21,6% των απαντησάντων χαρακτηρίζει τους χώρους ως «πολύ καθαρούς», το 36,9% ως «καθαρούς», το 35,9% ως «μέτριους», το 4,5% ως «βρώμικους» και το 1,2% ως «πολύ βρώμικους».

Ομαδοποιώντας τις απαντήσεις του 2005 με βαθμό 1 και 2 έχουμε ποσοστό 58,6%, και με βαθμό 4 και 5 ποσοστό 13,0%. Το 2007, το ποσοστό των απαντήσεων με βαθμό 1 και 2 είναι 58,5%, ενώ το ποσοστό των απαντήσεων με βαθμό 4 και 5 μειώνεται στο 5,7%. Παρατηρείται, δηλαδή, μια μείωση των αρνητικών χαρακτηρισμών, ενώ οι θετικοί χαρακτηρισμοί παραμένουν ίδιοι.

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι οι απαντήσεις χαρακτηρίζονται ως ενδεικτικές, λόγω του μικρού συνολικού αριθμού (31 άτομα το 2005 και μόνο 18 άτομα το 2007) αν και αντιπροσωπεύουν το 57,4% (2005) και 33,3% (2007) του συνόλου, ιδιαίτερα για τις διαδρομές και τους αρχαιολογικούς χώρους εκτός νησιού όπου δεν απαντούν όλοι οι ξεναγοί.

Παραμένει, πάντως, η διαπίστωση ότι η εικόνα που μεταφέρεται από τους Κερκυραίους ξεναγούς είναι πολύ πιο θετική από την αντίστοιχη των άλλων περιοχών της Ελλάδας. Η διαφορά αυτή πρέπει να αποδοθεί:

- α) στις καλύτερες συνθήκες που προφανώς χαρακτηρίζουν το ιστορικό κέντρο της πόλης στην Κέρκυρα, μιας και αρκετοί χώροι επίσκεψης είναι εκεί

και

- β) στην ύπαρξη 12 χώρων (αρχαιολογικών και μη) και 6 μόλις διαδρομών, εν αντιθέσει π.χ. με τον «κλασικό γύρο» των Αθηναίων ξεναγών, που περιλαμβάνει 12 διαδρομές και 6 χώρους. Οι απόψεις για την καθαριότητα των χώρων ήταν πολύ πιο θετικές από τις αντίστοιχες για τις διαδρομές σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας και η αντιστροφή της αναλογίας μεταξύ διαδρομών και χώρων που υπάρχει στο ερωτηματολόγιο της Κέρκυρας, εξηγεί σε σημαντικό βαθμό την συνολική διαφορετική εικόνα.

Εξετάζοντας μεμονωμένα καθεμία από τις 6 διαδρομές και τους 12 χώρους (εκ των οποίων 6 είναι αρχαιολογικοί, 4 είναι θρησκευτικοί και 2 είναι μουσειακοί), διαπιστώνεται ότι:

1) Χώροι

Τα περισσότερα θετικά σχόλια (Κ1: «πολύ καθαρός χώρος») και στις δυο έρευνες συγκεντρώνουν τα δύο μουσεία, το Ασιατικό με το 80,0% των απαντησάντων το 2005 και το 68,8% των απαντησάντων το 2007 να το χαρακτηρίζει «πολύ καθαρό» και το Αρχαιολογικό με αντίστοιχο ποσοστό ύψους 76,7% το 2005 και 52,9% το 2007.

Στο σύνολο όμως θετικών χαρακτηρισμών (Κ1+Κ2: «πολύ καθαρός» και «καθαρός χώρος») υπερτερεί η εκκλησία του Αγίου Σπυριδωνος με 94,1% το 2007 και 96,7% το 2005.

Πρέπει να σημειωθεί μια ανησυχητική μείωση στα ποσοστά των θετικών γνώμων σε βασικούς αρχαιολογικούς χώρους της Κέρκυρας:

- Αχίλλειο από 86,6% το 2005 σε 70,5% το 2007
- Παλιό Φρούριο από 46,7% το 2005 σε 25,0% το 2007
- και Νέο Φρούριο από 64,2% το 2005 σε 43,8% το 2007

Οι αρχαιολογικοί χώροι της Ηπείρου έχουν σαφώς μικρότερα θετικά ποσοστά παράλληλη την θεαματική βελτίωση σε σχέση με το 2005. Συγκεκριμένα, η Δωδώνη από 60,7% θετικών

χαρακτηριστικών (Κ1+Κ2) το 2005 ανήλθε σε 85,7% το 2007 και η Νικόπολη από 25,0% το 2005 έφθασε στο 63,7% το 2007.

Αξιοσημείωτη διαφορά εμφανίζεται επίσης στους χαρακτηρισμούς των Κερκυραίων ξεναγών εν σχέσει με τους αντίστοιχους των Αθηναίων και Θεσσαλονικέων, όσον αφορά τον χώρο των Μετεώρων. Στους θεσσαλονικείς (επαναληπτική του έτους 2007) το 24,0% έχει αρνητική γνώμη για τα Μετέωρα καθώς επίσης και στους Αθηναίους το 26,6%. Αντίθετα οι Κερκυραίοι ξεναγοί σε ποσοστό 90,0% (2007) εκφράζουν θετικές γνώμες για την περιοχή των Μετεώρων.

Η λογική εξήγηση που δόθηκε μετά από συζητήσεις με ξεναγούς των τριών Σωματείων είναι η εξής:

- Αθηναίοι και Θεσσαλονικείς «βιώνουν» το πρόβλημα στα Μετέωρα συνεχώς σε ολόκληρη τη τουριστική περίοδο διότι αποτελεί βασικό «προορισμό» των πολυήμερων ξεναγήσεων και η εικόνα που θυμούνται είναι βέβαια η χειρότερη προερχόμενη από τα διαστήματα τουριστικής αιχμής.
- Για τους Κερκυραίους ξεναγούς η επίσκεψη στα Μετέωρα περιορίζεται σαν «συμπλήρωμα» στην αρχή και στο τέλος της τουριστικής περιόδου όπου η επισκεψιμότητα είναι συγκριτικά μικρότερη οπότε και η επιβάρυνση στο περιβάλλον αντιστοίχως λιγότερη.

2) Διαδρομές

Από τις διαδρομές που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα των Κερκυραίων ξεναγών, η διαδρομή Παλαιόπολης-Μουσείο Μον Ρετό συγκεντρώνει τον πιο θετικό χαρακτηρισμό καθώς τη χαρακτηρίζει θετικά το 90,0% (2005) και το 88,3% (2007) των απαντησάντων.

Ακολουθεί η διαδρομή Δωδώνη - Ιωάννινα (με 53,4% θετικές γνώμες το 2007 και 28,0% το 2005) και η διαδρομή Νικόπολη - Κασσιόπεια (με 36,4% θετικές γνώμες το 2007 και 32,0% το 2005).

Αντιθέτως οι διαδρομές που συγκεντρώνουν τις λιγότερες θετικές γνώμες είναι:

- Αχίλλειο - Κανόνι - Πόλη με ποσοστό θετικών γνώμων 25,0% το 2005 και 26,6% το 2007 και
- Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλωμός - Μεσογγή με θετικές γνώμες από το 13,8% το 2005 από και το 6,3% το 2007.

Οι απαντήσεις αυτές αναδεικνύουν μια έντονη αντίθεση μεταξύ αφενός των αρχαιολογικών και λοιπών χώρων της Κέρκυρας και αφετέρου των οδικών διαδρομών της, οφειλόμενη κατά την προσωπική μας εκτίμηση:

α) στη μακρόχρονη τουριστική παράδοση (και μάλιστα με επισκέπτες υψηλών απαιτήσεων) της Κέρκυρας, που διαμόρφωσε την αντίστοιχη παιδεία στους κατοίκους της και προστατεύει τα αρχαιολογικά, θρησκευτικά και αρχιτεκτονικά αξιοθέατά της,

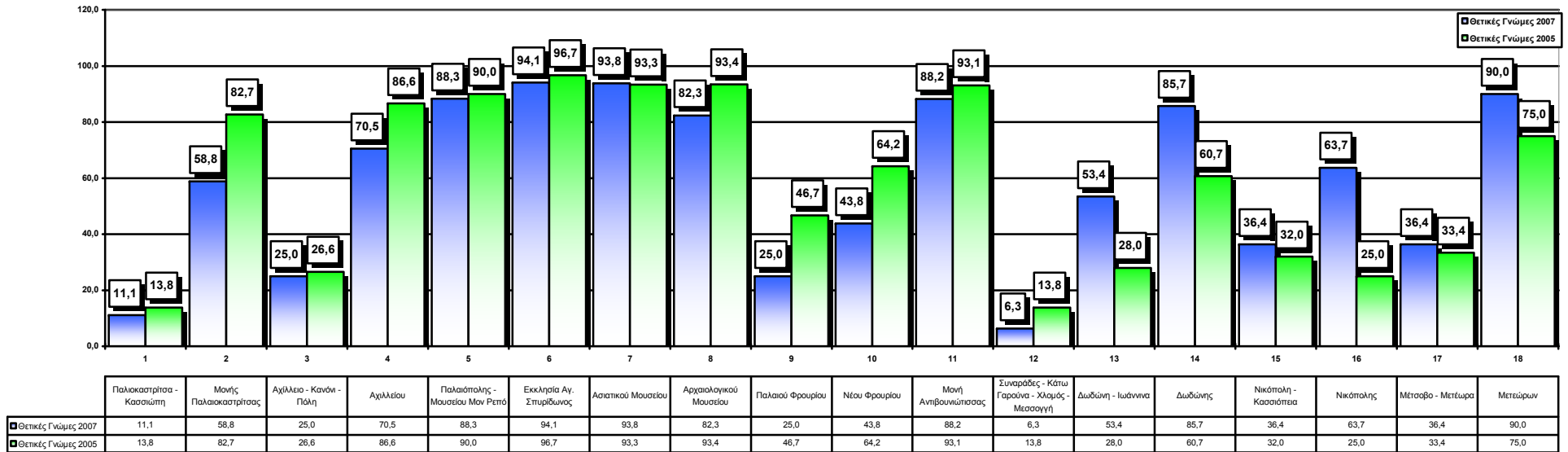
β) στις αρνητικές επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού, εξαιτίας των οποίων αμαυρώνεται η πρώτη, καλή, εικόνα των μνημείων και άντ' αυτής προβάλλει η ελλιπής καθαριότητα, η πολυκοσμία και ο θόρυβος, κλπ.

Γενικό συμπέρασμα, το οποίο αξίζει να σημειωθεί, είναι ότι οι χώροι (αρχαιολογικοί κλπ.) της Κέρκυρας χαρακτηρίζονται με περισσότερες θετικές γνώμες συγκρινόμενοι με τους εκτός Κέρκυρας, ενώ το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει με τις διαδρομές όπου οι εκτός Κέρκυρας εμφανίζονται σε καλύτερη κατάσταση από τις εντός Κέρκυρας διαδρομές. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ακόμα και οι Κερκυραϊκές διαδρομές βρίσκονται γενικά σε καλύτερη κατάσταση συγκριτικά με αντίστοιχες άλλων περιοχών της Ελλάδας.

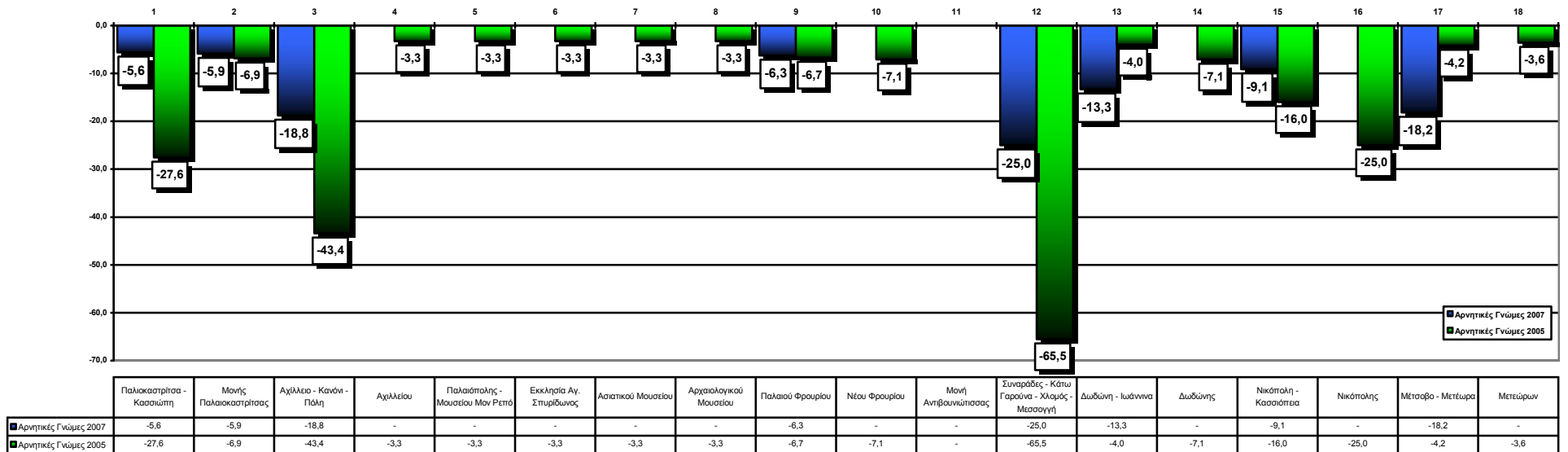
Οι περισσότερες αρνητικές γνώμες εξακολουθούν να συγκεντρώνονται, παρά την σχετική καλυτέρευση, σε διαδρομή η οποία είναι κοινή σε περισσότερους από ένα Δήμους (Διαδρ. Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλωμός - Μεσογγή) στη νότια πλευρά του νησιού.

Διάγραμμα Πίνακα 1

Θετικές Γνώμες 2005 - 2007

Αρνητικές Γνώμες 2005 - 2007

3) Πρόσθετα σχόλια των ερωτώμενων

Οι δυο στους τρεις από τους Κερκυραίους ξεναγούς που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο σημείωσαν επιπλέον σχόλια τα οποία συγκεκριμενοποιούν το πρόβλημα σκουπιδιών κλπ στα όρια των Δήμων, ενώ επισημαίνουν επίσης το πρόβλημα με την καθαριότητα/ έλλειψη τουαλετών.

Στη συνέχεια αναφέρονται, συνοπτικά, τα κύρια σημεία ή/και αυτούσια τα σχόλια στα οποία αναφέρθηκαν οι ξεναγοί:

- Ανάγκη ύπαρξης και σωστής λειτουργίας τουαλετών κυρίως στη Μονή Παλαιοκαστρίτσας και στο Κανόνι.
- Ανάγκη κατασκευής υποδομών (ράμπες, ασανσέρ) για άτομα με ειδικές ανάγκες στο Αχίλλειο και στην πόλη.
- Στο Αχίλλειο είναι αφρόντιστοι οι κήποι και ασυντήρητα τα αγάλματα και οι μαρμάρινες επιφάνειες.
- Υπάρχουν εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα και σωροί από μπάζα δίπλα σε κεντρικούς οδικούς άξονες.
- *«Η κατάσταση στο νότιο τμήμα του νησιού είναι απαράδεκτη».*
- *«Η διαδρομή Πόλη-Φιλάρετο-Κανόνι είναι απόλυτα απαράδεκτη εξαιτίας της ύπαρξης σκουπιδιών».*
- *«Το ποτάμι κατά μήκος της διαδρομής Νεκρομαντείο-Πηγές Αχέροντα είναι μονίμως βρώμικο αν και υποτίθεται ότι η περιοχή αυτή είναι ενταγμένη στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000».*

B. Αξιολόγηση κατά Βαθμό Καθαριότητας Αρχαιολογικών Χώρων - Διαδρομών

Για ν' αποτυπωθεί παραστατικά η διαμορφωμένη κατάσταση, όσον αφορά στην καθαριότητα αρχαιολογικών χώρων και διαδρομών, επιχειρήθηκε η απόλυτη ιεράρχηση του βαθμού καθαριότητας.

Μεθοδολογικά, η διαδικασία γι' αυτήν την ιεράρχηση ήταν:

α) Ομαδοποιήθηκαν οι θετικές απαντήσεις (κωδικοί 1 και 2), καθώς και οι αρνητικές (κωδικοί 4 και 5).

β) Χρησιμοποιήθηκε συντελεστής στάθμισης της βαθμολόγησης που κατά περίπτωση ήταν:

+2 για τις θετικές απαντήσεις (κωδικοί 1 και 2)

0 για τον χαρακτηρισμό «μέτρια» (κωδικός 3)

-2 για τις αρνητικές απαντήσεις (κωδικοί 4 και 5)

Κατ' αυτόν τον τρόπο προέκυψε η απόλυτη ιεράρχηση κατά βαθμό καθαριότητας που παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 (όπου «α» και «β» τα αποτελέσματα για το 2007 και 2005 αντίστοιχα)

A/A	Αρχ. Χώρος/Διαδρομή	(1+2)	3	(4+5)	2(1+2)	2(4+5)	Δείκτης	α/α κατά δείκτη
1α	Παλιοκαστρίτσα - Κασσιώπη	11,1	83,3	5,6	222	112	110	17
1β	Παλιοκαστρίτσα - Κασσιώπη	13,8	58,6	27,6	276	552	-276	16
2α	Μονής Παλαιοκαστρίτσας	58,8	35,3	5,9	1176	118	1058	10
2β	Μονής Παλαιοκαστρίτσας	82,7	10,3	6,9	1654	138	1516	7
3α	Αχιλλείο - Κανόνι - Πόλη	25,0	56,3	18,8	500	376	124	16
3β	Αχιλλείο - Κανόνι - Πόλη	26,6	30,0	43,4	532	868	-336	17
4α	Αχιλλείου	70,5	29,4	-	1410	-	1410	8
4β	Αχιλλείου	86,6	10,0	3,3	1732	66	1666	6
5α	Παλαιόπολης - Μουσείου Μον Ρεπό	88,3	11,8	-	1766	-	1766	4
5β	Παλαιόπολης - Μουσείου Μον Ρεπό	90,0	6,7	3,3	1800	66	1734	5
6α	Εκκλησία Αγ. Σπυριδωνος	94,1	5,9	-	1882	-	1882	1
6β	Εκκλησία Αγ. Σπυριδωνος	96,7	-	3,3	1934	66	1868	1
7α	Ασιατικού Μουσείου	93,8	6,3	-	1876	-	1876	2
7β	Ασιατικού Μουσείου	93,3	3,3	3,3	1866	66	1800	4
8α	Αρχαιολογικού Μουσείου	82,3	17,6	-	1646	-	1646	7
8β	Αρχαιολογικού Μουσείου	93,4	3,3	3,3	1868	66	1802	3
9α	Παλαιού Φρουρίου	25,0	68,8	6,3	500	126	374	14
9β	Παλαιού Φρουρίου	46,7	46,7	6,7	934	134	800	11
10α	Νέου Φρουρίου	43,8	56,3	-	876	-	876	11
10β	Νέου Φρουρίου	64,2	28,6	7,1	1284	142	1142	9
11α	Μονή Αντιβουνιώτισσας	88,2	11,8	-	1764	-	1764	5
11β	Μονή Αντιβουνιώτισσας	93,1	6,9	-	1862	-	1862	2
12α	Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλομός - Μεσσογγή	6,3	68,8	25,0	126	500	-374	18

12β	Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλομός - Μεσσογγή	13,8	20,7	65,5	276	1310	-1034	18
13α	Δωδώνη - Ιωάννινα	53,4	33,3	13,3	1068	266	802	12
13β	Δωδώνη - Ιωάννινα	28,0	68,0	4,0	560	80	480	13
14α	Δωδώνης	85,7	14,3	-	1714	-	1714	6
14β	Δωδώνης	60,7	32,1	7,1	1214	142	1072	10
15α	Νικόπολη - Κασσιόπεια	36,4	54,5	9,1	728	182	546	13
15β	Νικόπολη - Κασσιόπεια	32,0	52,0	16,0	640	320	320	14
16α	Νικόπολης	63,7	36,4	-	1274	-	1274	9
16β	Νικόπολης	25,0	50,0	25,0	500	500	0	15
17α	Μέτσοβο - Μετέωρα	36,4	45,5	18,2	728	364	364	15
17β	Μέτσοβο - Μετέωρα	33,4	62,5	4,2	668	84	584	12
18α	Μετεώρων	90,0	10,0	-	1800	-	1800	3
18β	Μετεώρων	75,0	21,4	3,6	1500	72	1428	8

Όσον αφορά την κατάταξη των χώρων και των διαδρομών το 2005 και το 2007 η κατάσταση διαμορφώνεται ως εξής.

Και στα δυο έτη έρευνας, ο χώρος της Εκκλησίας του Αγ. Σπυρίδωνος καταλαμβάνει την 1η θέση, ενώ την 2η θέση το 2005 καταλαμβάνει η Μονή Αντιβουνιώτισσας και το 2007 καταλαμβάνει το Ασιατικό Μουσείο το οποίο και παρουσιάζει βελτιωμένη εικόνα σε σύγκριση με το 2005 που καταλάμβανε την 4η θέση. Επίσης αξιοσημείωτα βελτιωμένη εικόνα εμφανίζονται να έχουν τα Μετέωρα καθώς το 2005 καταλάμβαναν την 8η θέση ενώ το 2007 ανέρχονται στην 3η θέση.

Σημαντική βελτίωση παρουσιάζει και ο αρχαιολογικός χώρος της Νικόπολης καθώς ανέρχεται από την 15η θέση το 2005 στην 9η θέση το 2007, αλλά και ο αρχαιολογικός χώρος της Δωδώνης όπου από την 10η θέση το 2005 ανέρχεται στην 6η το 2007.

Αντίθετα, μείωση της θετικής εικόνας έχουμε:

- στη Μονή Αντιβουνιώτισσας όπου από την 2η θέση που καταλάμβανε το 2005 κατατάσσεται στην 5η θέση το 2007 και
- στο Αρχαιολογικό Μουσείου όπου από την 3η θέση το 2005 κατατάσσεται στην 7η θέση το 2007.

Τέλος, στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης, παρά τη καλύτερη τους, παραμένουν οι διαδρομές:

- Παλιοκαστρίτσα-Κασσιώπη από την 16η θέση (2005) στην 17η θέση (2007).
- Αχιλλείο-Κανόνι-Πόλη από την 17η (2005) στην 16η θέση (2007)
- και η διαδρομή Συναράδες-Κάτω Γαρούνα-Χλομός-Μεσσογγή που κατατάσσεται στην 18η θέση και τις δυο έρευνες (2005-2007), η οποία είναι και η μόνη που παραμένει με αρνητικό σταθμισμένο δείκτη.

Παρακάτω παρουσιάζονται σε αναλυτικούς πίνακες οι σταθμισμένοι δείκτες, καθώς και τα ποσοστά αυτών, χωριστά για τους χώρους εντός και εκτός της Κέρκυρας αλλά και το σύνολο αυτών. Ακολουθούν αντίστοιχοι πίνακες για τις διαδρομές εντός, εντός του νησιού και συνολικά για όλες τις διαδρομές που επισκέπτονται οι Ξεναγοί της Κέρκυρας.

Πίνακας 3: Χώροι εντός Ν. Κέρκυρας

Χώροι	Απόλυτοι Αριθμοί 2007	Απόλυτοι Αριθμοί 2005	% 2007	% 2005
Χώρος Μονή Παλαιοκαστρίτσας	1.058	1.516	8,4	10,7
Αρχ. Χώρος Αχιλλείου	1.410	1.666	11,1	11,7
Αρχ. Χώρος Παλαιόπολης- Μουσείου Μον Ρεπό	1.766	1.734	14,0	12,2
Χώρος Εκκλησία Αγ. Σπυρίδωνος	1.882	1.868	14,9	13,3
Χώρος Ασιατικού Μουσείου	1.876	1.800	14,8	12,7
Χώρος Αρχαιολογικού Μουσείου	1.646	1.802	13,0	12,7
Αρχ. Χώρος Παλαιού Φρουρίου	374	800	3,0	5,6
Χώρος Νέου Φρουρίου	876	1.142	6,9	8,0
Χώρος Μονή Αντιβουνιωτισσας	1.764	1.862	13,9	13,1
Σύνολο	12.652	14.190	100,0	100,0

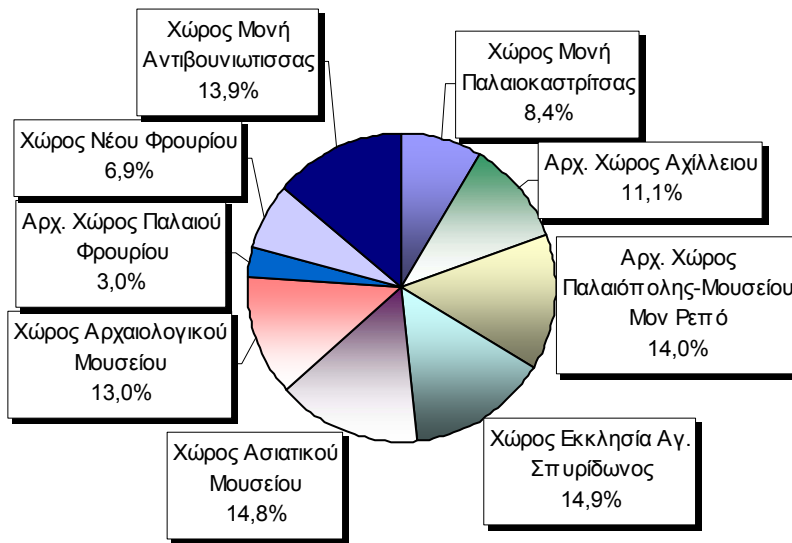
Πίνακας 4: Χώροι εκτός Ν. Κέρκυρας

Χώροι	Απόλυτοι Αριθμοί 2007	Απόλυτοι Αριθμοί 2005	% 2007	% 2005
Αρχ. Χώρος Δωδώνης	1.714	1.072	35,8	42,9
Αρχ. Χώρος Νικόπολης	1.274	-	26,6	-
Χώρος Μοναστήρια Μετεώρων	1.800	1.428	37,6	57,1
Σύνολο	4.788	2.500	100,0	100,0

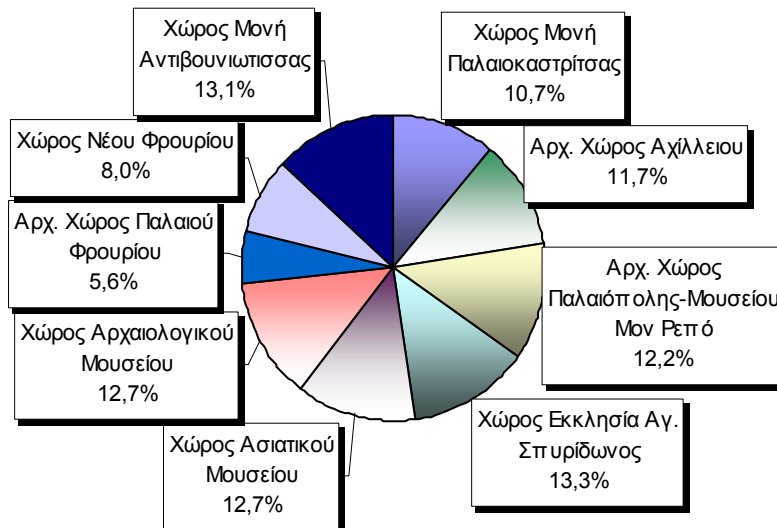
Πίνακας 5: Χώροι που συνολικά επισκέπτονται οι Ξεναγοί Κέρκυρας

Χώροι	Απόλυτοι Αριθμοί 2007	Απόλυτοι Αριθμοί 2005	% 2007	% 2005
Χώρος Μονή Παλαιοκαστρίτσας	1.058	1.516	6,1	9,1
Αρχ. Χώρος Αχιλλείου	1.410	1.666	8,1	10,0
Αρχ. Χώρος Παλαιόπολης- Μουσείου Μον Ρεπό	1.766	1.734	10,1	10,4
Χώρος Εκκλησία Αγ. Σπυρίδωνος	1.882	1.868	10,8	11,2
Χώρος Ασιατικού Μουσείου	1.876	1.800	10,8	10,8
Χώρος Αρχαιολογικού Μουσείου	1.646	1.802	9,4	10,8
Αρχ. Χώρος Παλαιού Φρουρίου	374	800	2,1	4,8
Χώρος Νέου Φρουρίου	876	1.142	5,0	6,8
Χώρος Μονή Αντιβουνιωτισσας	1.764	1.862	10,1	11,2
Αρχ. Χώρος Δωδώνης	1.714	1.072	9,8	6,4
Αρχ. Χώρος Νικόπολης	1.274	-	7,3	-
Χώρος Μοναστήρια Μετεώρων	1.800	1.428	10,3	8,5
Σύνολο	17.440	16.690	100,0	100,0

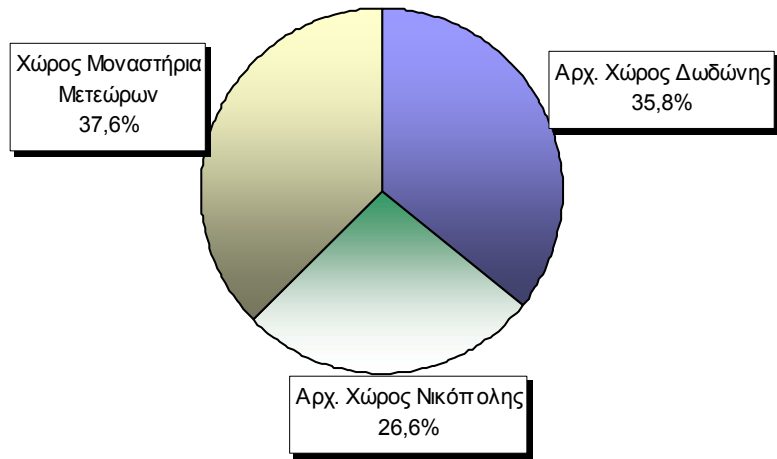
Χώροι εντός Ν. Κέρκυρας 2007

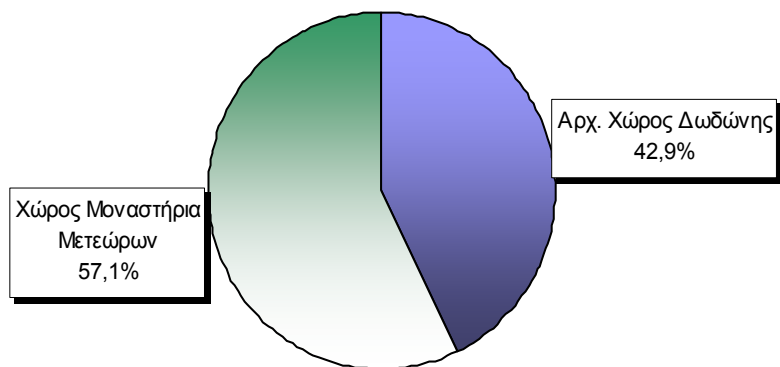
Χώροι εντός Ν. Κέρκυρας 2005

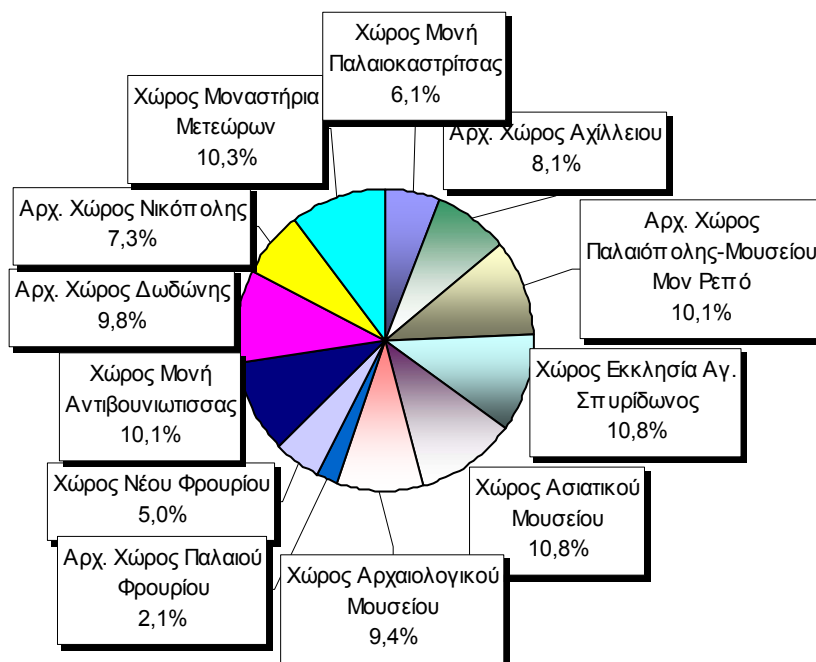
Χώροι εκτός Ν. Κέρκυρας 2007

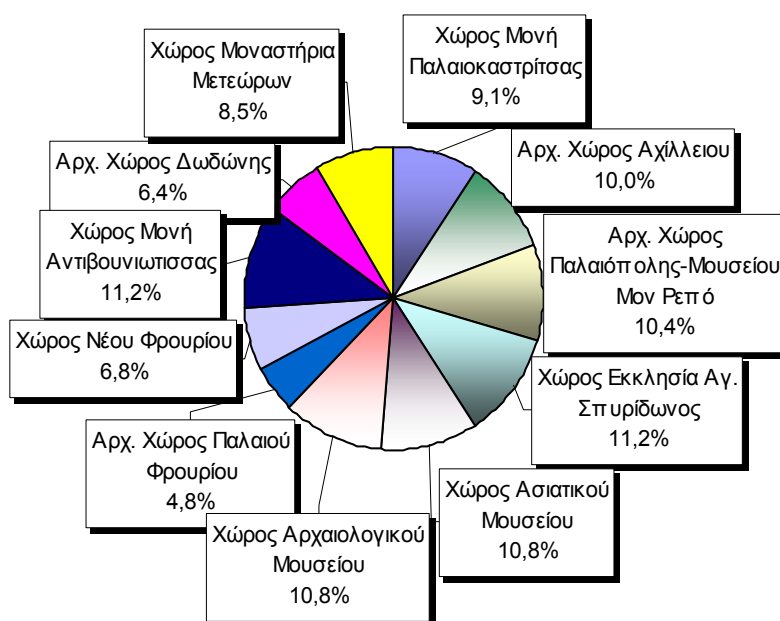
Χώροι εκτός Ν. Κέρκυρας 2005

Χώροι που συνολικά επισκέπτονται οι Ξεναγοί Κέρκυρας 2007

Χώροι που συνολικά επισκέπτονται οι Ξεναγοί Κέρκυρας 2005

Πίνακας 6: Διαδρομές εντός Ν. Κέρκυρας

Διαδρομές	Απόλυτοι Αριθμοί 2007	Απόλυτοι Αριθμοί 2005	% 2007	% 2005
Διαδρ. Παλαιοκαστρίτσα-Κασσιώπη	110	-276	47,0	16,7
Διαδρ. Αχίλλειο - Κανόνι - Πόλη	124	-336	53,0	20,4
Διαδρ. Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλομός - Μεσογγή	(-374)*	-1.034	-	62,9
Σύνολο	234	-1.646	100,0	100,0

*Αρνητική τιμή (δεν συνυπολογίζεται).

Πίνακας 7: Διαδρομές εκτός Ν. Κέρκυρας

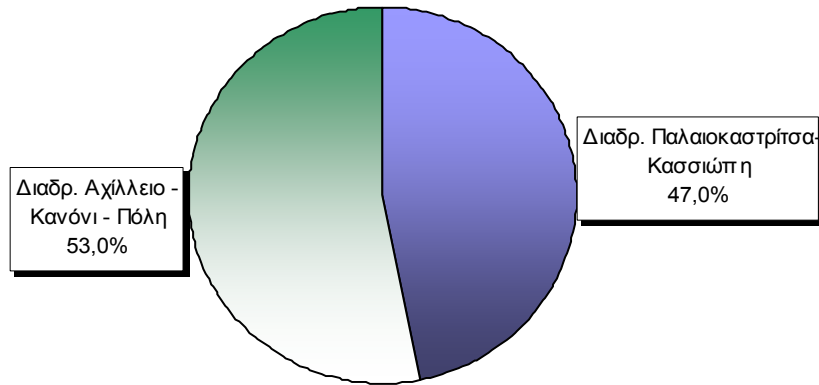
Διαδρομές	Απόλυτοι Αριθμοί 2007	Απόλυτοι Αριθμοί 2005	% 2007	% 2005
Διαδρ. Δωδώνη - Ιωάννινα	802	480	46,8	34,7
Διαδρ. Νικόπολη - Κασσιόπεια	546	320	31,9	23,1
Διαδρ. Μέτσοβο - Μετέωρα	364	584	21,3	42,2
Σύνολο	1.712	1.384	100,0	100,0

Πίνακας 8: Διαδρομές που συνολικά επισκέπτονται οι Ξεναγοί Κέρκυρας

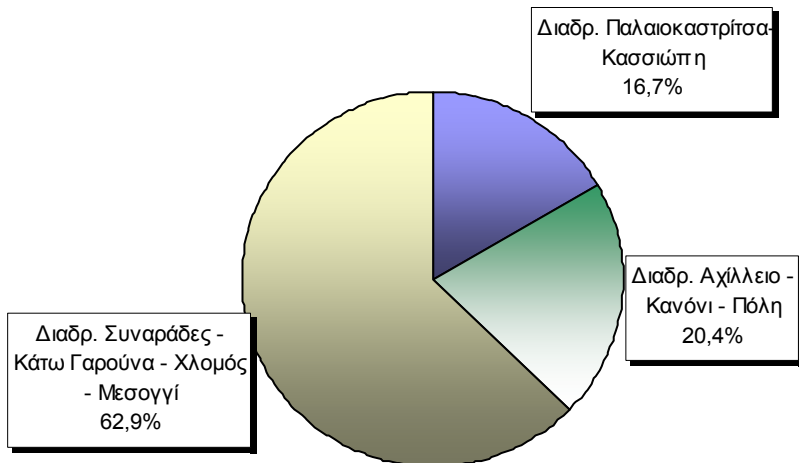
Διαδρομές	Απόλυτοι Αριθμοί 2007	Απόλυτοι Αριθμοί 2005	% 2007	% 2005
Διαδρ. Παλαιοκαστρίτσα-Κασσιώπη	110	(-276)*	5,7	
Διαδρ. Αχίλλειο - Κανόνι - Πόλη	124	(-336)*	6,4	
Διαδρ. Συναράδες - Κάτω Γαρούνα - Χλομός - Μεσογγή	(-374)*	(-1034)*	-	
Διαδρ. Δωδώνη - Ιωάννινα	802	480	41,2	
Διαδρ. Νικόπολη - Κασσιόπεια	546	320	28,1	
Διαδρ. Μέτσοβο - Μετέωρα	364	584	18,7	
Σύνολο	1.946		100,0	

*Αρνητική τιμή (δεν συνυπολογίζεται).

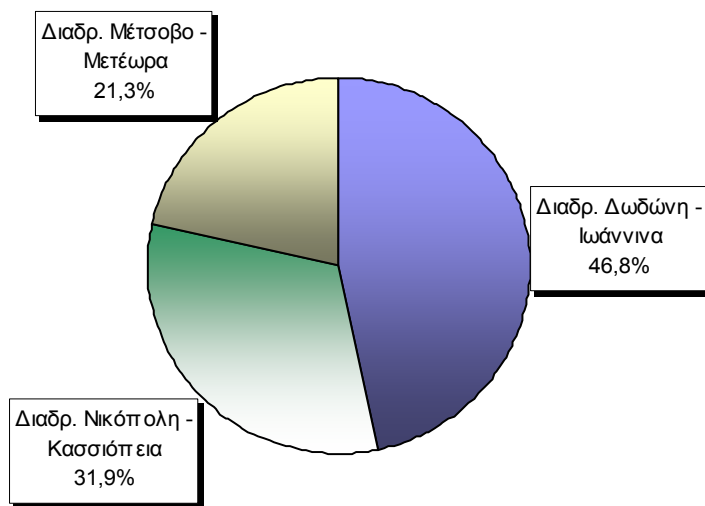
Διαδρομές εντός Ν. Κέρκυρας 2007

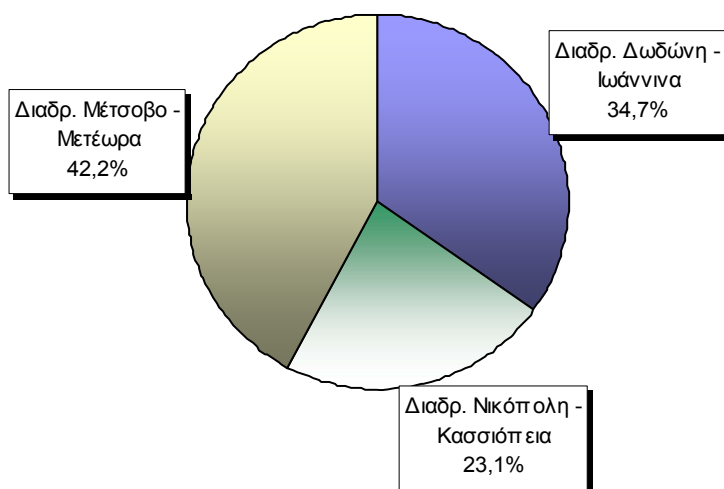
Διαδρομές εντός Ν. Κέρκυρας 2005

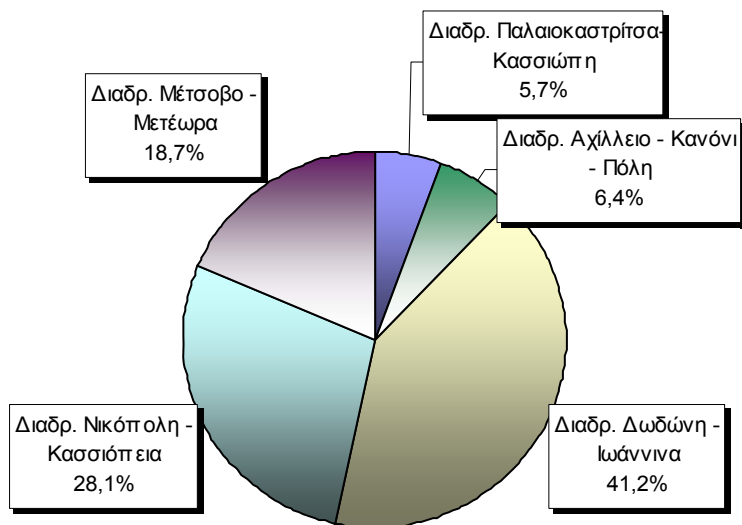
Διαδρομές εκτός Ν. Κέρκυρας 2007

Διαδρομές εκτός Ν. Κέρκυρας 2005

Διαδρομές που συνολικά επισκέπτονται οι Ξεναγοί Κέρκυρας 2007

Γ. Κατανομή Γνωμών των Διαδρομών κατά Νομό

Παρακάτω ακολουθεί η κατάταξη των γνωμών του επιπέδου καθαριότητας των διαδρομών κατά Νομό. Από την ανάλυση αυτή εξαιρέθηκε η βαθμολόγηση όλων των χώρων δεδομένου ότι για τους μεν αρχαιολογικούς αρμόδιες για την καθαριότητα είναι οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, ενώ για τους υπόλοιπους χώρους αρμόδιοι είναι καταρχάς άλλοι φορείς και όχι η Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Διευκρινίζεται ότι για την κατάταξη που ακολουθεί, δεν επιμερίστηκαν οι χιλιομετρικές αποστάσεις των διαδρομών κατά Νομό, αλλά θεωρήθηκε πως ο βαθμός καθαριότητας κάθε διαδρομής αφορά εξίσου τους Νομούς από όπου διέρχεται, είτε κατά μικρό τμήμα είτε κατά μεγαλύτερο.

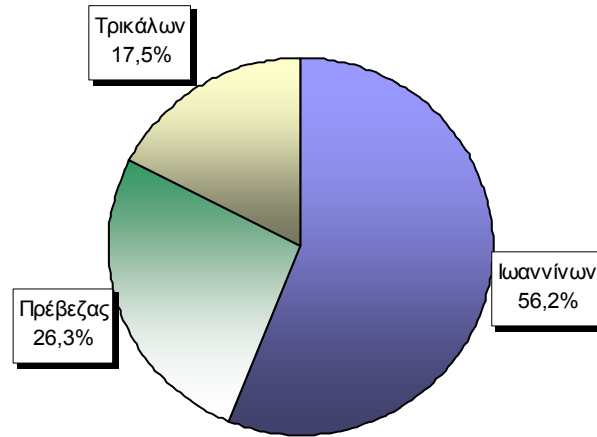
Πίνακας 9: Κατανομή Γνωμών των Διαδρομών κατά Νομό

ΝΟΜΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΛΥΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ 2007	%	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΛΥΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ 2005	%
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	(-140)*	-	(-1.646)*	-
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1.166	56,2	1.064	54,0
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	546	26,3	320	16,3
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	364	17,5	584	29,7
ΣΥΝΟΛΟ	2.076	100,0	1.968	100,0

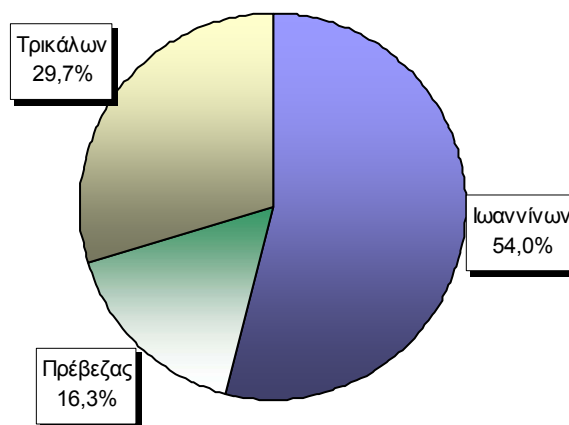
*Αρνητική τιμή (δεν συνυπολογίζεται).

Από την ανάγνωση του παραπάνω πίνακα, ενθαρρυντική είναι η διαπίστωση ότι παρατηρείται μια σχετική καλύτερευση της γενικής εικόνας για όλους τους νομούς τους οποίους επισκέπτονται οι ξεναγοί της «Ένωσης Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδας». Ωστόσο, η καλή αυτή εικόνα αμαυρώνεται από προβλήματα που υπάρχουν σε ορισμένα σημεία συγκεκριμένων διαδρομών -ή και σε ολόκληρες διαδρομές- όπως αναφέρουν στα σχόλια τους οι ξεναγοί και όπως προκύπτει από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της επαναληπτικής έρευνας.

Κατανομή Θετικών Γνωμών των Διαδρομών κατά Νομό 2007

Κατανομή Θετικών Γνωμών των Διαδρομών κατά Νομό 2005

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επαναληπτική έρευνα των ξεναγών της Κέρκυρας ανέδειξε και πάλι (όπως η αντίστοιχη του 2005) πολλές ιδιομορφίες εν συγκρίσει με τα αποτελέσματα των ερευνών στα Σωματεία Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Κρήτης και Δωδεκανήσων.

Κατ' αρχάς το πλαίσιο αναφοράς της συγκεκριμένης έρευνας είναι εντελώς διαφορετικό, καθ' όσον:

α) Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να εκφράσουν άποψη επί των συνθηκών καθαριότητας σε 12 χώρους (αρχαιολογικούς και μη) και 6 διαδρομές, εν αντιθέσει π.χ. με τις έρευνες της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όπου η αναλογία χώρων και διαδρομών ήταν ακριβώς αντίστροφη (6 αρχαιολογικοί χώροι και 12 διαδρομές).

β) Ο συνολικός αριθμός των απαντησάντων ήταν, εκ των πραγμάτων, περιορισμένος.

Οι προαναφερθείσες παράμετροι καθόρισαν σε σημαντικό βαθμό και τα αποτελέσματα της έρευνας, στα οποία αποτυπώνεται μια εικόνα σαφώς καλύτερη και πολύ λιγότερο προβληματική απ' ό,τι στις άλλες έρευνες.

Αν και τα αποτελέσματα αυτά είναι, κατά βάση, ενδεικτικά μιας τάσης, παρά αντιπροσωπευτικά της κατάστασης, παραμένει η διαπίστωση ότι οι συνθήκες καθαριότητας και υγιεινής των χώρων και των διαδρομών στην Κέρκυρα και στην Ήπειρο εμφανίζονται πολύ βελτιωμένες έναντι των άλλων περιοχών της Ελλάδας.

Η ερμηνεία αυτού του φαινομένου ανιχνεύεται σε πολλούς παράγοντες, οι οποίοι συμβάλλουν από κοινού, στη διαμόρφωση της θετικής γνώμης που διατυπώνεται:

α) Η μακρόχρονη τουριστική παράδοση της Κέρκυρας, και μάλιστα με επισκέπτες υψηλών απαιτήσεων, έχει διαμορφώσει τους όρους για μια τουριστική υποδομή, επαρκέστερη και πιο λειτουργική, απ' ό,τι σε περιοχές που η τουριστική κίνηση δεν αναπτύχθηκε βαθμηδόν, αλλά εισέβαλλε βιαίως, χωρίς να αφομοιωθεί από τις τοπικές κοινωνίες.

Εξάλλου η σύγκριση γίνεται και με περιοχές, στις οποίες ο τουρισμός δεν αποτελεί βασική παράμετρο των κοινωνικο/οικονομικών λειτουργιών τους (π.χ. Φθιώτιδα, Φωκίδα κλπ.).

β) Οι Κερκυραίοι ξεναγοί παρότι χαρακτήρισαν καλύτερους τους αρχαιολογικούς χώρους εντός Κέρκυρας από τους εκτός, βαθμολόγησαν, γενικά, χειρότερα τις Κερκυραϊκές διαδρομές συγκριτικά με τις διαδρομές εκτός του νησιού. Το πρόβλημα εντοπίζεται, σε μικρότερο βαθμό από ότι σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, ιδίως σε διαδρομές που διατρέχουν αρκετούς δήμους.

Πάντως, ανεξαρτήτως της διαφορετικής εικόνας που σχηματίζεται για την Κέρκυρα απ' ό,τι για άλλες περιοχές, ισχύει και εδώ η διαπίστωση ότι πολλά περιθώρια βελτίωσης της κατάστασης παραμένουν αναξιοποίητα, παρά την βελτίωση που παρατηρείται το 2007, τόσο στους χώρους όσο και στις διαδρομές, σε σύγκριση με το 2005. Αυτές οι δυνατότητες βελτίωσης αφορούν κυρίως τις διαδρομές και κατά συνέπεια είναι ευθύνη και αρμοδιότητα των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα και εν συνεχεία να ασκούν σε τακτική βάση ελέγχους για την τήρησή τους.

Η αναγκαία βραχυπρόθεσμη λύση του προβλήματος είναι η λήψη και εφαρμογή των κατάλληλων βελτιωτικών μέτρων. Όμως η στρατηγική αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων, που αμαυρώνουν την εικόνα της χώρας μας και υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής όλων μας, συνδέεται με τη δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης όλων των πολιτών.